

VLAANDEREN

Vlaanderen
verbeelding werkt

LANDENSTRATEGIENOTA
VOOR INTERNATIONALE
SAMENWERKING
2024-2028

HET BEVORDEREN VAN KLIMAATSLIMME
LANDBOUW VIA VERMARKTING
IN SECUNDAIRE STEDEN

Vlaamse
Regering

INLEIDING	4
MALAWI IN EEN OOGOPSLAG	6
1. SAMENWERKING TUSSEN MALAWI EN VLAANDEREN	9
Vlaanderen als actor in de internationale samenwerking	9
Internationale samenwerking in Malawi	10
Evolutie van de samenwerking tussen Vlaanderen en Malawi	10
2. SAMENWERKINGSPROGRAMMA 2024-2028	13
Beleidskader	13
Context	14
Strategische keuzes	20
3. INDICATIEVE FINANCIERING	25
4. BEHEER VAN HET PROGRAMMA	27
Bestuur van het programma	27
Programmatie	28
Opvolging en evaluatie	28
Financieringsverbintenissen en uitbetalingen	30
Risicobeheer	30
5. SAMENWERKING BUITEN LSN IV 2024-2028	33
Humanitaire steun	33
Internationale klimaatfinanciering	33
Regionale initiatieven	33
6. REFERENTIES	34
COLOFON	35

INHOUD

REPUBLIC
OF MALAWI

Vlaamse
Regering

INLEIDING

De landenstrategienota IV (LSN IV) 2024-2028 is het product van een overlegproces tussen de regering van Malawi en Vlaanderen en relevante actoren uit de Malawische landbouwsector. De belangrijkste prioriteiten werden overeengekomen tijdens een bilaterale consultatie in november 2022. Daarna vonden verdere besprekingen met overheidspartners en andere belanghebbenden plaats om de specifieke details te bepalen. Dat resulteerde in een verbintenis tot verdere samenwerking in de landbouwsector, met een focus op de inclusieve ontwikkeling van secundaire steden, de commercialisering van de landbouw en klimaatslimme landbouw.

Niemand achterlaten is de sleutel tot deze gezamenlijke samenwerking, die gelijke kansen voor vrouwen, mannen en jongeren wil bevorderen. Bovendien zal de LSN IV het lopende decentralisatieproces van de Malawische overheid verder ondersteunen. Technologie en innovatie stimuleren vormt een integraal onderdeel van de acties die worden genomen ter uitvoering van deze strategie. De acties worden gebaseerd op empirisch onderzoek om het beoogde effect te bereiken.

De LSN IV is afgestemd op de Visie 2063 van Malawi en ander relevant beleid, zoals het Nationale Landbouwbeleid (2016), de Nationale Exportstrategie (2021), het Decentralisatiebeleid (1998) en het Nationale Stedelijke Beleid (2019). Deze LSN is tevens in overeenstemming met het beleid voor internationale samenwerking van de Vlaamse Regering. De Regering van Malawi is de belangrijkste actor omdat die de voorwaarden schept die de realisatie van de doelstellingen van het programma mogelijk maken.

Deze strategienota draagt bij tot de uitvoering van de mondiale Agenda 2030 voor Duurzame Ontwikkeling. De Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's) kunnen alleen worden bereikt door middel van een multisectorale benadering, met samenwerkingsverbanden tussen verschillende actoren op basis van het principe dat niemand wordt achtergelaten. Vlaanderen steunt de Malawische autoriteiten om die doelstellingen te bereiken, in het bijzonder SDG 1, 2, 5, 8, 10, 11, 12, 13 en 17.

De Vlaamse internationale samenwerking investeert in mondiale, duurzame ontwikkeling, waarbij niemand achterblijft, om welzijn en rechtvaardige welvaart te realiseren.

MALAWI IN EEN OOGOPSLAG

REGERINGSSYSTEEM

presidentiële republiek

ADMINISTRATIEVE INDELING

3 regio's (noord, centraal, zuid); 28 districten

OFFICIËLE TALEN

Chichewa, Engels

MUNTEENHEID

Malawi kwacha (MWK)

TOTALE BEVOLKING (2021)
19,9 miljoen

**LEVENSV-
VERWACHTING**
bij geboorte (2020)

64
jaar

**GINI-
COËFFICIËNT**
(0 gelijk - 100 ongelijk)

51,6
(2019)

**BBP
PER CAPITA**
(lopende USD, 2021)

634

**BBP-
GROEI**
(jaarlijks)

2,8%

ARMOEDE

percentage bevolking op de internationale armoedegrens (2,15 USD/dag) **70%**

Armoede: percentage bevolking op de **nationale armoedegrens in het hele land** (456 MWK/dag, 2020) **51% arm**, waarvan 20% extreem arm

Armoede: percentage bevolking op de **nationale armoedegrens in Kasungu** (456 MWK/dag, 2020) **67% arm**, waarvan 26% extreem arm

Armoede: percentage bevolking op de **nationale armoedegrens in Mzimba** (456 MWK/dag, 2020) **39% arm**, waarvan 16% extreem arm

**MENSELIJKE
ONTWIKKELINGS-
INDEX**

0 zeer laag ontwikkelingsniveau
- 1 hoog ontwikkelingsniveau

0,48
(2022)

**CORRUPTIE-INDEX
VAN TRANSPARENCY
INTERNATIONAL**

110 van 180 landen

**BEVOLKINGS-
GROEI**
(jaarlijks)

2,65%

**PERSONEN DIE
HET INTERNET
GEBRUIKEN**

10%

**STADS-
BEVOLKING**

18%

**ALFABETISE-
RINGSGRAAD
VOLWASSENEN**

67%

**ZETELS IN
NATIONAAL
PARLEMENT IN
HANDEN VAN
VROUWEN**

23%

**GENDER-
ONGELUKHEIDS-
INDEX**
(0 gelijk - 1 ongelijk)

0,55

1

SAMENWERKING TUSSEN MALAWI EN VLAANDEREN

VLAANDEREN ALS ACTOR IN DE INTERNATIONALE SAMENWERKING

De Vlaamse Regering wil in nauwe samenwerking met haar partners bijdragen aan een democratische en welvarende wereld. De algemene doelstelling van de internationale samenwerking van Vlaanderen is bijgevolg de bestrijding van armoede en de steun aan landen om duurzame sociaal-economische vooruitgang te boeken.

De Vlaamse Regering draagt actief bij aan de mondiale Agenda 2030 voor Duurzame Ontwikkeling en Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's) in concreet beleid. Het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken concentreert zijn internationale samenwerkingsinspanningen geografisch op zuidelijk Afrika en Marokko. Voor elk partnerland zijn verschillende samenwerkingsdomeinen gedefinieerd, gebaseerd op criteria die overeengekomen werden tussen Vlaanderen en het partnerland.

De Vlaamse internationale samenwerking houdt zich aan overeenkomsten zoals de Verklaring van Parijs (2005), de Actieagenda van Accra (2008), het Partnerschap van Busan voor doeltreffende ontwikkelingssamenwerking (2011), de Addis Ababa Actieagenda voor de financiering van duurzame ontwikkeling, en de Europese consensus inzake ontwikkeling (2017). Het nationale beleid van de partnerlanden vormt het uitgangspunt om de inhoud van de samenwerking te definiëren. Daarbij wordt rekening gehouden met (1) de geïdentificeerde en gevalideerde noden van het partnerland, (2) de verzoeken van de regering van het partnerland, (3) de specifieke benadering van de Vlaamse internationale samenwerking, en (4) de mogelijkheden tot toegevoegde waarde en synergie met lokale en Vlaamse actoren. We werken samen met en zetten partnerschappen en netwerken op tussen ngo's, de privésector, nationale en lokale overheden, middenveldorganisaties en multilaterale organisaties.

De Vlaamse internationale samenwerking investeert in wereldwijde duurzame ontwikkeling, waarbij niemand wordt achtergelaten, om welzijn en rechtvaardige welvaart te bereiken, binnen de draagkracht van onze planeet. Vlaanderen stimuleert innovatie, werkt vanuit een systeembenadering en stelt samenwerking centraal in zijn activiteiten. Vlaanderen beschouwt goed bestuur, respect voor mensenrechten en gelijke kansen voor mannen en vrouwen als absolute vereisten voor een duurzame globale ontwikkeling.

Werkgelegenheid creëren buiten de landbouwsector en gewasdiversificatie zijn van cruciaal belang in armoedebestrijding.

INTERNATIONALE SAMENWERKING IN MALAWI

In 2021 heeft de Regering van Malawi de Visie 2063 aangenomen, een langetermijnstrategie om het land tegen 2063 naar de status van middeninkomensland te leiden en welvaart voor alle Malawiërs te garanderen. Tegen 2063 wil Malawi een zelfvoorzienende, geïndustrialiseerde en tegelijk ecologisch duurzame economie zijn, met een sterke en competitieve maakindustrie. Het land zal worden gedreven door een productieve en commercieel krachtige landbouw en een dynamische privésector, in en rond stedelijke centra in het land.

Het eerste tienjarige uitvoeringsplan (2021-2030) biedt een blauwdruk waarop alle sectorale beleidsmaatregelen moeten worden afgestemd. Dit is ook de gedeelde agenda voor de bevordering van de doeltreffendheid van de ontwikkeling tussen de Regering van Malawi en de internationale donoren. Alle donoren worden verzocht zich volledig in te schrijven in de Malawi Visie 2063 en synergieën te zoeken om harmonisatie en efficiëntie te waarborgen.

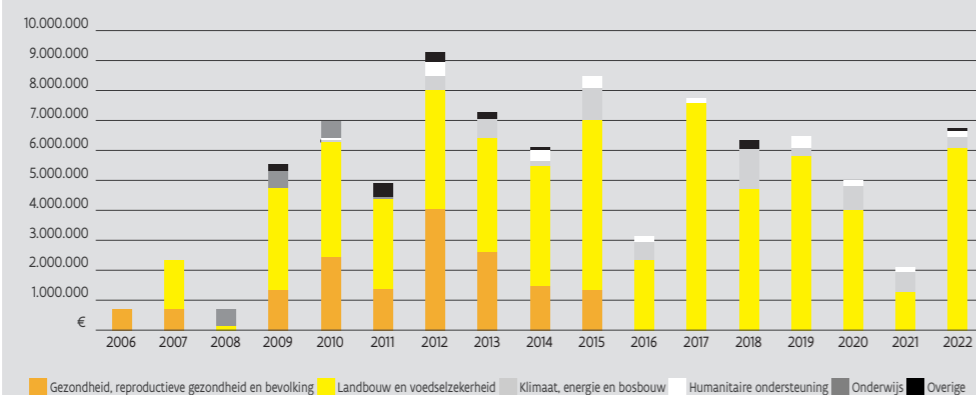
De bilaterale donoren in Malawi zijn de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk, Japan, de Volksrepubliek China, de Europese Unie, Ierland, IJsland, Duitsland, Noorwegen en Vlaanderen. De aanwezige multilaterale donoren zijn het Internationaal Monetair Fonds, de Wereldbank, de Afrikaanse Ontwikkelingsbank en de Verenigde Naties.

EVOLUTIE VAN DE SAMENWERKING TUSSEN VLAANDEREN EN MALAWI

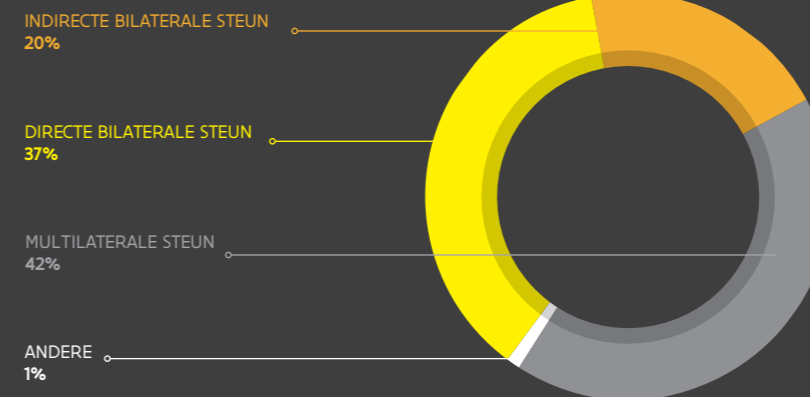
De samenwerking tussen Malawi en Vlaanderen werd in 2007 geformaliseerd met de ondertekening van een intentieverklaring tussen beide regeringen. De eerste landenstrategienota (LSN) voor internationale samenwerking tussen Malawi en Vlaanderen (2009-2013) richtte zich op twee sectoren: (1) gezondheid en (2) landbouw en voedselzekerheid. In onderlinge overeenstemming richtten de tweede (2014-2018) en de derde LSN (2019-2023) zich uitsluitend op de landbouwsector, net als de huidige LSN. De concentratie op één sector maakt gerichtere inspanningen mogelijk, biedt een grotere toegevoegde waarde en heeft meer impact. Bovendien blijft de landbouw de ruggengraat van de economie in Malawi.

De samenwerking evolueerde van steun voor landbouw en voedselzekerheid op gezinsniveau naar meer aandacht voor markttoegang en duurzaam landbeheer. De huidige LSN gaat nog een stap verder in de richting van commercialisering, met meer aandacht voor klimaatbestendige landbouw.

FIGUUR 2: OFFICIËLE ONTWIKKELINGSHULP PER SECTOR

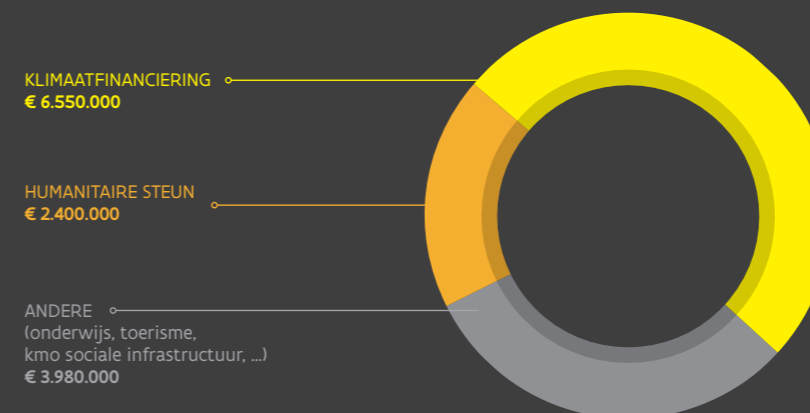
De ontwikkelingsprojecten die Vlaanderen ondersteunt, worden uitgevoerd door verschillende soorten actoren, de Malawische overheid op zowel nationaal als districtsniveau, internationale organisaties, lokale ngo's, middenveldorganisaties, kennisinstellingen en meer recent de privésector.

FIGUUR 3: ODA 2006-2022 ONTWIKKELINGSHULP PER ACTOR

De officiële ontwikkelingshulp (Official Development Assistance, ODA) van Vlaanderen aan Malawi wordt jaarlijks gepubliceerd op de website van het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken¹ en heeft betrekking op alle uitbetalingen van de Vlaamse Regering aan Malawi. Elke LSN omvat een financiële toezegging van ten minste € 25 miljoen, gespreid over 5 jaar.

Daarnaast financiert Vlaanderen ook projecten in zuidelijk Afrika die uitdagingen met een regionale reikwijdte aanpakken en verstrekt het financiering voor humanitaire noden, rampenpreventie en -paraatheid (zie hoofdstuk 5).

FIGUUR 4: ODA 2006-2022 BUITEN DE LSN

¹ <https://www.fdfa.be/en/oda>

SAMENWERKINGS- PROGRAMMA 2024-2028

BELEIDSKADER

Hoewel landbouw de ruggengraat van de Malawische economie blijft, stagneert de jaarlijkse groei van de sector de laatste tijd op ongeveer 3%, slechts de helft van de doelstelling van 6%, die de regering heeft vastgesteld. Niettegenstaande meer dan 10% van de totale overheidsuitgaven naar landbouw gaat, verhinderen recurrente uitgaven, zoals het Affordable Inputs Programme (AIP), alsook een gebrek aan privatesectorinvesteringen, dat de landbouwsector sneller groeit.

Sinds 2020 heeft de regering een duidelijk standpunt ingenomen ten gunste van de commercialisering en diversificatie van de landbouw. De Malawi Visie 2063 heeft drie belangrijke pijlers: 1) landbouwproductiviteit en commercialisering, 2) industrialisering en 3) verstedelijking.

Deze nieuwe LSN richt zich op drie onderling verbonden componenten: het inzetten van secundaire steden voor inclusieve ontwikkeling; het bevorderen van de commercialisering van de landbouw in geselecteerde waardeketens; en het bevorderen van klimaatslimme landbouw. Het kader is in lijn met de langetermijnstrategie van de Malawische overheid, Malawi Visie 2063. Er wordt ingezet op de pijler 1 (landbouwproductiviteit en commercialisering) en 3 (verstedelijking), en rekening gehouden met de dynamiek van de privésector en ecologische duurzaamheid. Malawi Visie 2063 erkent dat de transformatie van de landbouwsector van centraal belang is voor de economische groei van Malawi, waarbij zelfvoorzienende boeren moeten overstappen op een meer commercieel productiemodel of werk moeten zoeken buiten de landbouw. Ook wordt erkend dat het succes van die transformatie afhangt van de toepassing van duurzame landbeheerspraktijken en klimaatslimme landbouwtechnieken. Ten slotte zal de LSN, door de ontwikkeling van sterke en professionele coöperaties en micro-, kleine en middelgrote ondernemingen te ondersteunen, bijdragen tot het creëren van een dynamische en krachtige privésector, met een klimaat dat semi-zelfvoorzienende boeren in staat stelt over te schakelen op winstgevendende commerciële

landbouw of lucratieve activiteiten buiten de landbouw.

Naast die strategische langetermijnvisie heeft Malawi verschillende andere beleidsplannen op het gebied van landbouw, beheer van natuurlijke hulpbronnen, ontwikkeling van de privésector, klimaatverandering en decentralisatie van de overheid. De voorgestelde acties in de LSN IV zijn in overeenstemming met dit beleid en zullen bijdragen tot de daadwerkelijke uitvoering van de verbintenissen van de Malawische Regering ten aanzien van haar burgers.

De Vlaamse Regering verbindt zich ertoe de decentraliseringsinspanningen van de Regering van Malawi te ondersteunen, door een aantal specifieke districten te selecteren waar LSN IV zal worden uitgevoerd. Die aanpak bouwt voort op de rechtstreekse samenwerking met de districten Kasungu en Mzimba in het kader van LSN III.

**Landbouw is
cruciaal voor
het bevorderen
van economische
ontwikkeling
in Malawi.**

CONTEXT

MACRO-ECONOMISCHE SITUATIE

In de eerste helft van 2023 staat de macro-economische situatie in Malawi onder zware druk. De economische groei van Malawi vertraagde in 2022 tot 0,9% van 2,8% in 2021, 1,7% in 2020 en 5,7% in 2019. De vertraging van de bbp-groei werd veroorzaakt door de uitbraak van COVID-19, en verder verergerd door de cyclonen Ana en Freddy en het aanhoudende gebrek aan buitenlandse deviezen als gevolg van de verminderde uitvoer.

De tanende mondiale vraag had gevolgen voor de export van tabak en andere landbouwproducten uit Malawi, terwijl de instroom van directe buitenlandse investeringen sterk afnam. Bijgevolg steeg de overheidsschuld van Malawi tot 64% van het bbp, tegenover 55% in 2020. De financiering van de begrotingstekorten met binnenlandse middelen heeft geleid tot de accumulatie van de binnenlandse schuld, die onhoudbaar is geworden. De Regering van Malawi heeft inmiddels een schulderstructureringsstrategie uitgewerkt om de schuldenlast op middellange termijn weer op een houdbaar niveau te brengen. De gemiddelde jaarlijkse inflatie steeg tegen eind 2022 tot 27%, van 9,4% in 2019.

Macro-economische instabiliteit is een uitdaging voor de commercialisering van de landbouw omdat ze de investeringen beperkt, de exportinkomsten vertraagt en de plaatselijke agro-industrie bemoeilijkt.

LANDBOUWSECTOR

De economie van Malawi is sterk afhankelijk van de landbouw. De sector is echter niet erg winstgevend, vooral niet voor kleine familiale landbouwers. Het blijkt een uitdaging te zijn om voedselzekerheid voor alle burgers te waarborgen. Het overgrote deel van de landbouwsector in Malawi bestaat uit boeren die kleine, door regen gevoede percelen bewerken waarop ze voedsel voor eigen gebruik verbouwen. De sterke bevolkingsgroei heeft ertoe geleid dat de toegang tot landbouwgrond steeds beperkter wordt. Bovendien hebben de meeste boeren geen formele eigendomsrechten, wat langetermijninvesteringen op hun percelen belemmert.

De combinatie van een snelle bevolkingsgroei en klimaatverandering leidt tot een neerwaartse spiraal, waarbij niet-duurzaam landgebruik verdere degradatie van de bodem in de hand werkt.

De negatieve effecten van extreme weersomstandigheden worden op die manier nog versterkt en de armoede wordt verder verankerd. Nog zorgwekkender is het effect van een slecht presterende landbouwsector op de voedselzekerheid. Ontoereikende voeding draagt bij tot groeiachterstand bij 35% van de kinderen onder de vijf jaar, met ernstige gevolgen voor het menselijk kapitaal van de volgende generatie Malawiërs.

De landbouwsector heeft evenwel een aanzienlijk economisch potentieel. Boerengezinnen vormen de sleutel tot de economische transformatie van Malawi en tot een betere voeding voor alle Malawiërs. Er is een geïntegreerde aanpak nodig om duurzame voedselsystemen in Malawi te ontwikkelen die de hele bevolking kunnen voeden, die bijdragen tot de transformatie van de landbouw- en industriële sector van het land en die Malawi in staat stellen op betrouwbare wijze verwerkte landbouwproducten voor de regionale markten te leveren.

KLIMAATVERANDERING

Malawi wordt beschouwd als een hotspot voor klimaatverandering omdat het erg kwetsbaar is voor door het weer veroorzaakte schokken. Klimaatgerelateerde schokken zijn de afgelopen decennia in Malawi in frequentie en intensiteit toegenomen.

De omvang en intensiteit van de klimaatgerelateerde overstromingen en droogte hebben verwoestende gevolgen gehad voor de toch al kwetsbare economie. De afhankelijkheid van regenlandbouw maakt slechts één oogst per jaar mogelijk, waardoor het land uiterst kwetsbaar is voor de gevolgen van de klimaatverandering. De toenemende frequentie van periodes van droogte tijdens het regenseizoen vergroot de kans dat Malawi voor de meeste voedingsmiddelen afhankelijk wordt van invoer. Irrigatie is dus van cruciaal belang om de landbouwproductie te verhogen en de armoede terug te dringen.

Het percentage landbouwgrond is verdubbeld van 34% in 1960 tot 61% in 2020. Die uitbreiding van de landbouw veroorzaakt bodemerosie en landdegradatie en leidt tot meer ontbossing.

KLIMAATSLIMME LANDBOUW

Klimaatsslimme landbouw is een aanpak die erop gericht is de huidige gevolgen van de klimaatverandering te verzachten en zich aan de gevolgen ervan aan te passen zonder de voedselzekerheid in gevaar te brengen. Klimaatsslimme landbouw bestaat uit drie pijlers:

- duurzame verhoging van de landbouwproductiviteit en van de inkomens, wat leidt tot voedselzekerheid;
- aanpassing en opbouw van weerbaarheid tegen klimaatverandering (aanpassing);
- verminderen of wegnemen van de uitstoot van broeikasgassen (mitigatie) waar mogelijk.

Initiatieven op het gebied van klimaatsslimme landbouw kunnen de productiviteit duurzaam verhogen, de weerbaarheid versterken en broeikasgassen verminderen, maar ze vereisen een geïntegreerde inspanning om de wisselwerking en synergieën tussen de drie pijlers van klimaatsslimme landbouw aan te pakken.

Klimaatsslimme landbouwpraktijken in Malawi vallen grotendeels onder zeven categorieën, namelijk, bodembeheer, gewasbeheer, waterbeheer, veebeheer, bosbouw, visserij en aquacultuur, en energiebeheer.

De technieken die deel uitmaken van klimaatsslimme landbouw zijn onder meer conserveringslandbouw, agrobosbouw, wateropvang en gebruik van efficiënte irrigatiemethoden, gebruik van verbeterde gewasvariëteiten en gewasdiversificatie, geïntegreerd beheer van de bodemvruchtbaarheid en gebruik van organische mest.

De ontbossing wordt nog verergerd door de behoefte aan brandstof om te koken: 90% van de Malawiërs gebruikt brandhout en houtskool als energiebron om te koken.

Bodemerosie, een kleiner gemiddeld grondbezit en slechte landbouwpraktijken kunnen worden aangepakt door meer innovatie en technologie in de landbouwsector in te voeren, door activiteiten op het gebied van duurzaam beheer van natuurlijke hulpbronnen en landherstel te ontplooiën en door over te schakelen op klimaatsslimme landbouwpraktijken. Investeren in groene waardeketens zal de productiviteit en het inkomen van kleine boeren op duurzame wijze helpen verhogen. De uitvoering van de onlangs aangenomen nieuwe landwetten (2022) zal het voor een groot aantal Malawiërs gemakkelijker maken hun landrechten uit te oefenen.

Verstedelijking biedt kansen voor commerciële boeren op het platteland om te diversifiëren en voor agroverwerkers om waarde toe te voegen aan producten voor lokale consumptie.

COMMERCIALISERING VAN DE LANDBOUW

Het aandeel van commercieel gerichte landbouwgezinnen in Malawi is de afgelopen 15 jaar beperkt gebleven en gestagneerd. Het gebrek aan lokale verwerking leidt ertoe dat Malawi het grootste deel van zijn verwerkte voedsel importeert.

Om een landbouwgezin in staat te stellen efficiënt aan commerciële landbouw te doen, is het van essentieel belang de productiviteit te verhogen en de boeren met markten te verbinden, maar ook om de hoeveelheid land die wordt bewerkt te vergroten. Om dat aan te pakken heeft de Regering van Malawi coöperaties geïdentificeerd als een belangrijk instrument waarmee kleine boeren hun krachten kunnen bundelen om schaalvoordelen te realiseren. De meeste coöperaties in Malawi staan echter nog in de kinderschoenen en zijn afhankelijk van externe bijstand. De meeste landbouwgezinnen zoeken ook extra inkomsten buiten de boerderij, namelijk "ganyu"-werk of seizoensarbeid op andere boerderijen. Groei in nabijgelegen stedelijke gebieden kan een rol spelen bij het scheppen van werkgelegenheid voor deze groep gezinnen.

Er zijn ongeveer 1,6 miljoen micro-, kleine en middelgrote ondernemingen, waarvan meer dan 90% informeel zijn en waarvan 61% eigendom van vrouwen. Er zijn slechts enkele grote bedrijven en nauwelijks middelgrote ondernemingen in Malawische handen. Micro-, kleine en middelgrote ondernemingen blijven de grootste werkgever buiten de landbouw en hebben een groot potentieel om in de toekomst jongeren aan te trekken. De kloof tussen de vaardigheden van jongeren en de behoeften van de privésector betekent echter dat ondernemingen hun personeel vaak helemaal van nul af aan moeten opleiden.

In Malawi genereren basisproducten een zeer beperkte toegevoegde waarde. Hoewel sommige basisproducten lokaal worden verwerkt, zoals zuivelproducten, vlees en vruchtensappen, zijn de hoeveelheden niet voldoende om de Malawische markt te voorzien. Er bestaat een aanzienlijk potentieel om basisproducten lokaal te verwerken, zowel om de huidige import te vervangen als voor eventuele exportdoeleinden. De ontwikkeling van de privésector in Malawi wordt afgeremd door tal van uitdagingen, waaronder de macro-economische instabiliteit, lacunes in de wet- en regelgeving voor

ondernemingen, een gebrek aan handels- en vervoersinfrastructuur, beperkte en onbetrouwbare toegang tot energie en onvoldoende toegang tot financiering voor micro-, kleine en middelgrote ondernemingen². Bovendien is het voor bedrijven uit de privésector een uitdaging om op een ongelijk speelveld³ te concurreren met het grote aantal staatsbedrijven (67).

Malawi Visie 2063 beoogt de transformatie van de landbouwsector van Malawi door de commercialisering van de landbouw en de ontwikkeling van de agrosector op basis van investeringen in de ontwikkeling van waardeketens en de agro-industrie. Het recente Poverty Assessment Report van de Wereldbank (2022) geeft aan dat, als Malawiërs aan de armoede ontsnappen, dat vaak kan worden toegeschreven aan de toegang tot een baan buiten de landbouw of, als ze in de landbouw blijven, aan diversificatie tussen verschillende gewassen of tussen gewassen en veeteelt. Daarom zijn de ontwikkeling van werkgelegenheid buiten de landbouw en diversificatie in de landbouw van essentieel belang om niemand achter te laten en een einde te maken aan de armoede.

PLATTELANDSONTWIKKELING EN VERSTEDELIJING

Naarmate landen zich ontwikkelen, verschuift de belangrijkste drijfveer voor economische groei in het platteland naar de steden en van de landbouw naar de industrie en dienstverlening.

Hoewel officieel slechts 17% van de bevolking van Malawi in gebieden woont die als stedelijk zijn aangeduid, gaat achter dat cijfer een aanzienlijke mate van lokale verstedelijking schuil. Dat heeft tot gevolg dat gebieden die voorheen als landelijk werden beschouwd, steeds meer een stedelijk karakter krijgen. Volgens satellietbeelden woont momenteel mogelijk een derde van de bevolking van Malawi in agglomeraties van meer dan 10.000 mensen die als stedelijk kunnen worden beschouwd. Die trend zal naar verwachting toenemen als gevolg van de bevolkingsdruk en het gebrek aan onbezette grond in plattelandsgebieden.

² Slechts 10% van het binnenlandse krediet gaat naar de privésector en dan vooral naar grotere gevestigde bedrijven (Private Sector Diagnostic, Wereldbank, 2022).

³ Veel staatsbedrijven hebben geprofiteerd van zachte budgettaire beperkingen, preferentiële toegang tot land, belastingvoordelen bij overnames (Private Sector Diagnostic WB).

De verbindingen tussen stedelijke centra en plattelandsgebieden zijn momenteel beperkt. Slechts een aantal boeren slagen erin hun basisproducten in steden te leveren. De meesten kunnen hun producten niet aan stedelijke consumenten verkopen wegens tekortkomingen in de vervoers- en communicatie-infrastructuur en logistieke problemen. Bovendien zijn er in en rond de steden weinig mogelijkheden voor de verwerking van landbouwproducten en is de vraag naar landbouwproducten als input voor de waardetoevoegende industrie relatief beperkt.

Stedelijke ontwikkeling is van cruciaal belang voor de bevordering van de economische ontwikkeling. Economische activiteit in stedelijke gebieden kan een groot deel van het bbp van het land genereren en bijdragen tot het terugdringen van de armoede. De toenemende vraag naar voedsel in stedelijke gebieden kan marktkansen creëren voor boeren in plattelandsgebieden. Stedelijke markten vragen een grotere diversiteit aan levensmiddelen, hechten meer belang aan kwaliteit, presentatie en verpakking, en vragen steeds meer gemakkelijke en verwerkte levensmiddelen. Dat verstedelijkingsproces biedt kansen voor commerciële boeren op het platteland om te diversifiëren en voor agroindustriële bedrijven om waarde toe te voegen aan producten voor lokale consumptie. Als niet aan die toenemende vraag wordt voldaan, neemt de invoer toe omdat de stedelijke consumenten zich tot leveranciers buiten Malawi wenden om in hun consumptiebehoeften te voorzien.

Bovendien kunnen stedelijke arbeidsmarkten plattelandsbewoners toegang bieden tot niet-agrarische banen die tijdens het laagseizoen de landbouwactiviteiten kunnen aanvullen, of zelfs de mogelijkheid bieden om de landbouw volledig vaarwel te zeggen. Activiteiten die landbouwproducten in de buurt van stedelijke centra opwaarderen, kunnen een enorme kans bieden aan plattelandjongeren om werk te vinden buiten de landbouw. Daarom is het belangrijk om de stedelijke centra zorgvuldig te plannen en te ontwikkelen en verbindingen tussen stad en platteland tot stand te brengen op basis van de plaatselijke economische mogelijkheden voor handel en agro-industrie.

Aangezien Malawi gevoelig is voor de risico's van de klimaatverandering, moeten ook de gevolgen van de klimaatverandering in de steden worden aangepakt. Er is behoefte aan een groene, slimme stadsontwikkeling, met inbegrip van op data gebaseerde adaptatiestrategieën en actieplannen.

In het onlangs opgestelde Plan voor Secundaire Steden van Malawi is Kasungu aangewezen als een van de 8 secundaire steden⁴.

GELIJKE KANSEN VOOR VROUWEN EN JONGEREN

Een inclusieve en veerkrachtige economie voor Malawi hangt af van investeringen in vrouwen en jongeren. In de landbouwsector werken vooral Malawische vrouwen en jongeren. Malawi Visie 2063 bevordert inclusiviteit in de ontwikkeling van menselijk kapitaal door gendertransformatieve benaderingen te stimuleren die gericht zijn op het verminderen van de machtsverschillen tussen mannen en vrouwen, die de economische emancipatie van vrouwen belemmeren. Genderongelijkheid heeft negatieve gevolgen in alle economische en sociale sectoren.

De landbouwsector biedt werk aan 80% van de bevolking en produceert meer dan een kwart van het bruto binnenlands product (bbp). Bijna 60% van de werkende vrouwen verdienen hun brood in de landbouwsector. De percelen van mannen zijn echter gemiddeld 25% productiever dan die van vrouwen, vooral omdat vrouwen minder vaak grond bezitten en ook minder toegang hebben tot technologie en arbeid. Door de sociaal-economische belemmeringen voor jongeren en vrouwen aan te pakken, kunnen het jaarlijkse bbp van de landbouw en de ontwikkeling van micro-, kleine en middelgrote ondernemingen aanzienlijk worden gestimuleerd. Jongeren, vrouwen en andere kwetsbare groepen hebben beperkte toegang tot eigenaarschap en controle van productiemiddelen, beperkte besluitvorming op gezinsniveau, hoger analfabetisme, gebrek aan gespecialiseerde beroepsopleiding, kampen met culturele vooroordelen en hebben beperkte toegang tot markten en financiën.

Een inclusieve en veerkrachtige economie vereist investeringen in de empowerment van vrouwen en jongeren.

⁴ De zeven andere steden zijn Karonga, Nkhata Bay, Salima/Chipoka, Liwonde, Mangochi/Monkey Bay, Luchenza en Bangula.

Vrouwen en jongeren kunnen echter een essentiële rol spelen om de landbouwproductiviteit te verhogen en de landbouwsector van Malawi te transformeren. Daarom is het absoluut noodzakelijk zowel vrouwen als jongeren mondiger te maken door hun zinvolle betrokkenheid bij de agrarische waardeketens te ondersteunen. Dat zal leiden tot een aanzienlijke groei van de landbouwsector, hogere inkomens en een betere voedselzekerheid.

Het potentieel van een betere toegang van vrouwen tot essentiële landbouwdiensten is aanzienlijk. Volgens een raming uit 2015 zou het dichten van de genderkloof in de landbouwproductiviteit het bbp van het land met 2,1% kunnen verhogen en meer dan 238.000 mensen uit de armoede kunnen halen (Wereldbank, 2022). Om dit doel te bereiken zal Malawi actieve maatregelen moeten nemen om gezinnen aan te moedigen het grondbezit van vrouwen te vergroten. Bovendien is het van essentieel belang om vrouwen te ondersteunen bij de overschakeling naar de teelt van handelsgewassen en bij het gebruik van landbouwtechnologie met een hoge productiviteit.

STRATEGISCHE KEUZES

De regeringen van Vlaanderen en Malawi hebben ervoor gekozen om de focus op de landbouw sector voor deze LSN voort te zetten. Daarbij zal aandacht gaan naar de actuele uitdagingen en prioriteiten die beschreven zijn in de langetermijnstrategie Malawi Visie 2063. De doelstellingen voor LSN IV zijn gebaseerd op de resultaten van een tussentijdse evaluatie van LSN III en breed overleg met de belanghebbenden, alsook op de conclusies van de bilaterale consultatie tussen Malawi en Vlaanderen.

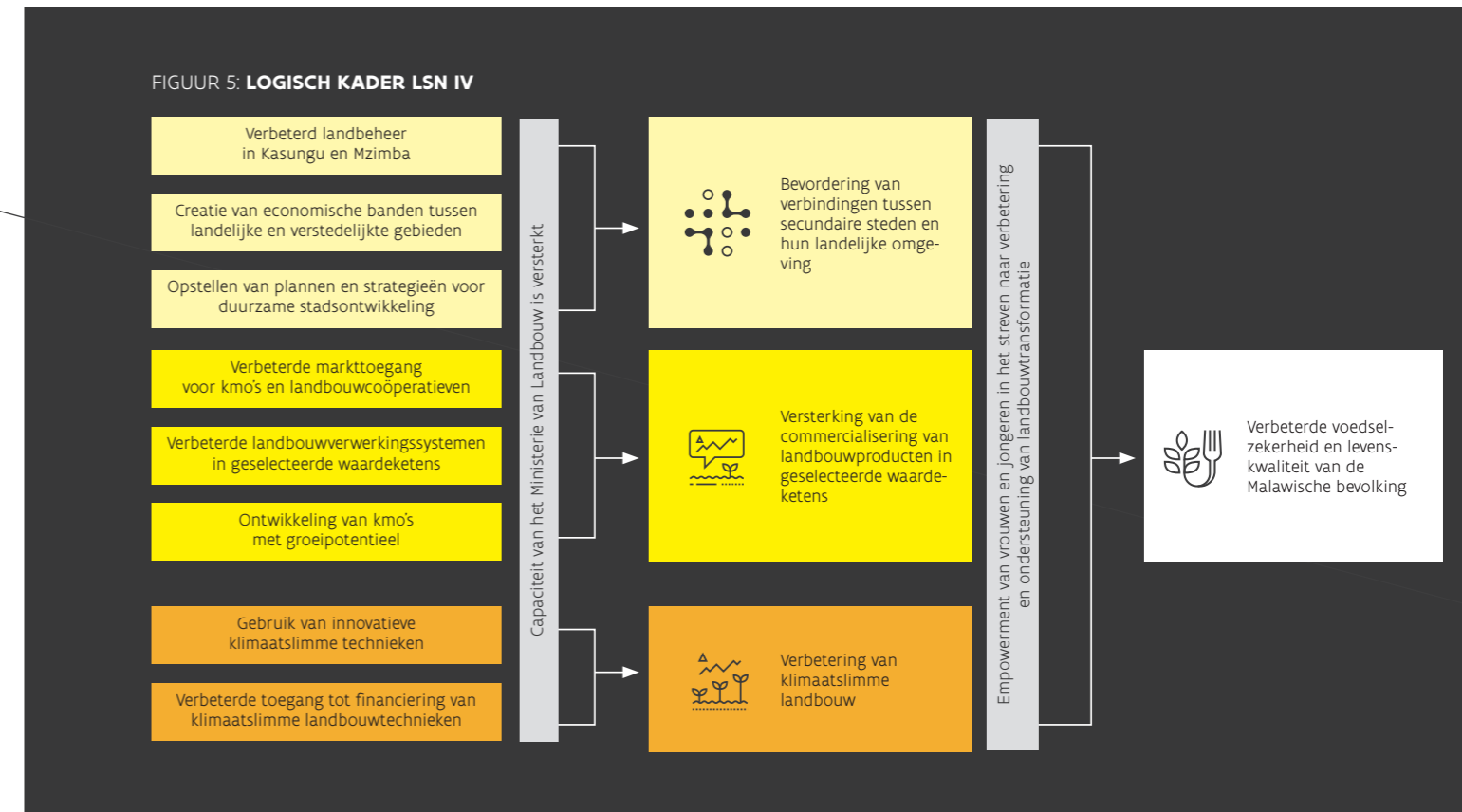
Hieronder volgt een samenvatting van de conclusies.

AANBEVELINGEN VAN DE TUSSENTIJDSE EVALUATIE VAN LSN III VOOR DE ONTWIKKELING VAN LSN IV

- meer aandacht besteden aan de ontwikkeling van de waardeketens;
- de geografische focus op Kasungu en Mzimba verder zetten;
- het decentralisatieproces van de Regering van Malawi ondersteunen, met inbegrip van het concept van secundaire steden;
- capaciteitsopbouw, onderzoek en goed bestuur blijven ondersteunen en meer directe steun voor beleidsbeïnvloeding opnemen;
- meer aandacht besteden aan klimaatslimme landbouw en het verband leggen met commercialisering;
- de portefeuillebenadering voorzetten wat betreft financieringsmodaliteiten en partnerschappen;
- toezicht en evaluatie verbeteren door in samenwerking met de betrokken ministeries een passend logisch kader te ontwerpen met een geselecteerd aantal indicatoren;
- de betrokkenheid van jongeren en vrouwen bij de waardeketens in de landbouw versterken;
- innovatieve partnerschappen met Vlaamse instellingen verkennen.

DOELSTELLINGEN VAN LSN IV

De Vlaamse Regering zal bijdragen tot de ontwikkelingsaspiraties van Malawi, die opgenomen zijn in Malawi Visie 2063, om "een inclusieve, welvarende en zelfredzame natie" te worden. Meer bepaald zal ze bijdragen tot productiviteit en commercialisering van de landbouw en verstedelijking door klimaatslimme landbouw te bevorderen via secundaire stadsmarkten.

DOELSTELLING 1:

BEVORDERING VAN VERBINDINGEN TUSSEN SECUNDAIRE STEDEN EN HUN LANDELIJKE OMGEVING

Deze doelstelling is gericht op het benutten van de opkomst en de groei van secundaire steden voor zowel plattelands- als stadsontwikkeling door verbindingen tussen de snel groeiende stedelijke centra en hun landelijke achterland te bevorderen. Secundaire steden kunnen fungeren als groeipolen voor plattelandsontwikkeling door jobs te creëren buiten de landbouw in de agro-industrie, en bieden kansen voor handel in landbouwproducten. Door het economische landschap in en rond de secundaire steden te versterken, kan een sterke stedelijke privésector banen scheppen en meer handelsactiviteiten uit landelijke gebieden aantrekken.

Het Plan voor Secundaire Steden van Malawi omvat acht secundaire steden. De Vlaamse Regering zal zich voornamelijk richten op de stad Kasungu, in het focusdistrict voor de activiteiten van Vlaanderen in Malawi.

Er zal worden gezorgd voor institutionele versterking en capaciteitsopbouw van de overheidspartners op nationaal, districts- en lokaal niveau, met specifieke aandacht voor Kasungu en Mzimba district, met inbegrip van steun aan de districtsraden voor het beheer van de verstedelijkingsprocessen en de uitvoering van de nieuwe landwetten, waarbij de welvaart van het landelijke gebieden voor ogen wordt gehouden.

DOELSTELLING 2:

VERSTERKING VAN DE COMMERCIALISERING VAN LANDBOUWPRODUCTEN IN GESELECTEERDE WAARDEKETENS

Landbouw blijft de ruggengraat van de Malawische economie. De agro-industrie kan hierop voortbouwen om banen te creëren buiten de landbouwsector. De waardeketens zullen worden geselecteerd op basis van het overheidsbeleid en empirisch onderzoek.

Er is een holistische aanpak nodig om de ontwikkeling van de agro-industrie te ondersteunen.

Die aanpak omvat het verlenen van 1) technische ondersteuning op het gebied van producten en diensten die door agrobédrijven worden aangeboden, 2) technische ondersteuning van ondernemers op het gebied van bedrijfsbeheer, 3) toegang tot markten met een vraag naar producten en diensten die de agrobédrijven aanbieden, en 4) toegang tot bedrijfsfinanciering, vooral voor jonge ondernemers. LSN IV wil voortbouwen op het succes van de vorige LSN wat de toegang tot markten betreft. De ondersteuning van micro-, kleine en middelgrote ondernemingen en ankerboerderijen⁵ en die te linken aan de noden en het aanbod van kleinschalige boeren zullen een belangrijke strategie vormen voor het bereiken van de economische doelstelling om niemand achter te laten. De coöperatieven zullen commerciële activiteiten ontplooiën door de kwaliteit van hun producten te verbeteren en de volumes ervan te vergroten, door te investeren in de verwerking van landbouwproducten en het genereren van toegevoegde waarde, en door aansluiting op de markten via gedigitaliseerde marktinformatiesystemen. Bijzondere aandacht zal worden besteed aan de verbetering van de vaardigheden van jongeren en vrouwelijke ondernemers op het gebied van productie en bedrijfsbeheer.

DOELSTELLING 3:

VERBETERING VAN KLIMAATSLIMME LANDBOUW

Er zijn geïntegreerde langetermijnacties nodig om in de landbouwsector te zorgen voor een duurzame productie en een grotere klimaatbestendigheid om zo de gevolgen van de klimaatverandering op te vangen. Door de invoering van innovatieve technologieën in coöperaties, ankerboerderijen en micro-, kleine en middelgrote ondernemingen kan klimaatslimme landbouw bijdragen tot groene groei en duurzame ontwikkeling aangezien producenten hierdoor hun productiviteit en inkomen duurzaam kunnen verhogen. Verschillende klimaatslimme instrumenten zullen worden verkend en op geïntegreerde wijze worden ingevoerd om de negatieve gevolgen voor het milieu te verminderen en het landherstel en de aanpassing aan het klimaat te maximaliseren. Door een groene benadering van waardeketens wordt het gebruik van natuurlijke hulpbronnen geminimaliseerd en worden negatieve milieueffecten in alle

stadia van de keten zo veel mogelijk beperkt of verzacht. Steun voor de toepassing van klimaatslimme landbouwpraktijken moedigt het herstel van land aan via onder andere bodemsanering, stroomgebiedbeheer en herbebossing.

VERSNELLEDE FACTOREN

De drie strategische doelstellingen zullen worden gekatalyseerd door verschillende factoren, die zowel in deze LSN als tijdens de uitvoering in de programma's en projecten en in besprekingen op beleidsniveau zullen worden geïntegreerd. Het betreft onder andere:

- het bevorderen van innovatie en technologie om een meer inclusieve en duurzame groei in de landbouw te stimuleren, door innovatie aan te moedigen, efficiëntie te vergroten en de kwaliteit van landbouwdiensten te verbeteren;
- besluitvorming en acties gebaseerd op data, onderzoek en empirisch onderbouwde praktijken om het gewenste effect te bereiken;
- systemisch denken om de uitdagingen in de landbouwsector van Malawi aan te pakken vanuit diverse invalshoeken en op holistische wijze om de overgang naar duurzame agrovoedingssystemen te ondersteunen;
- bereiken van resultaten door middel van een multisectorale aanpak en de bevordering van partnerschappen tussen verschillende belanghebbenden;
- een inclusieve aanpak als leidend principe voor duurzame ontwikkeling, waarbij niemand wordt achtergelaten en waarbij de focus ligt op gendergelijkheid, jongeren en duurzame ontwikkeling om bij te dragen aan de welvaart en het welzijn voor de hele planeet.

Deze principes zullen in aanmerking worden genomen bij de selectie van projecten die in overeenstemming zijn met de doelstellingen van LSN IV.

⁵ Ankerboerderijen mogen niet worden verward met megaboerderijen. Ankerboerderijen zijn kleinere dienstverlenende bedrijven die met minimaal 500 kleine boeren werken om hun een gegarandeerde markt voor specifieke producten te bieden.

Klimaatslimme landbouw kan bijdragen tot groene groei en duurzame ontwikkeling en stelt producenten in staat om hun productiviteit en inkomen te verhogen.

INDICATIEVE FINANCIERING

Vlaanderen zal 25 miljoen euro toezeggen voor de duur van LSN IV van 2024 tot 2028, met een gemiddelde uitgave van 5 miljoen euro per jaar. De steun is gekoppeld aan de bovenvermelde doelstellingen. De onderstaande tabel geeft een overzicht van de indicatieve toewijzing van de middelen.

FIGUUR 6: INDICATIEVE VERDELING VAN DE MIDDELEN OVER DE DOELSTELLINGEN VAN LSN IV

Veranderingsdomeinen	Indicatief bedrag
Doelstelling 1: Bevordering van verbindingen tussen secundaire steden en hun landelijke omgeving	€ 7.000.000
Doelstelling 2: Versterking van de commercialisering van landbouwproducten in geselecteerde waardeketens	€ 10.000.000
Doelstelling 3: Verbetering van klimaatslimme landbouw	€ 7.500.000
Opvolging, evaluatie, onderzoek (2%)	€ 500.000
TOTAAL	€ 25.000.000

Vlaanderen zal een portefeuillebenadering toepassen bij de toewijzing van zijn middelen. Dat betekent dat nationale en regionale overheden (in het kader van een trustfonds met verschillende donoren of een projectovereenkomst), nationale en internationale ngo's, bedrijven en onderzoeksinstellingen financiering van Vlaanderen kunnen ontvangen.

Ten minste 2% van het budget van de LSN kan worden gebruikt voor de identificatie en formulering

van processen en projecten, voor opvolging, evaluatie en leren, en om ad hoc technische bijstand te verlenen binnen programma's en projecten.

Vlaanderen beschouwt goed bestuur, respect voor mensenrechten en gelijke kansen voor mannen en vrouwen als absolute vereisten voor een duurzame ontwikkeling. De financiering zal daarom specifiek gericht zijn op die kernwaarden, zoals die bij de projecten worden toegepast.

FIGUUR 7: KERNWAARDEN

Kernwaarden	Indicatief aandeel van projecten binnen de begroting van de LSN
Goed bestuur	50%
Mensenrechten	50%
Gelijke kansen voor mannen, vrouwen en jongeren	100%

4

BEHEER VAN HET PROGRAMMA

BESTUUR VAN HET PROGRAMMA

De Regering van Malawi en de Vlaamse Regering zijn samen verantwoordelijk voor het bereiken van de resultaten die in deze LSN beschreven zijn. De Vlaamse Regering heeft het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken (DKBUZA) de opdracht gegeven haar beleid inzake ontwikkelings-samenwerking uit te voeren.

DKBUZA is tegenover de Vlaamse Minister voor Internationale Samenwerking aansprakelijk voor de financiering en het beheer van de programma's voor internationale samenwerking. De Regering van Malawi heeft het Ministerie van Financiën, Economische Planning en Ontwikkeling aangeduid als de belangrijkste coördinator van de nationale economische en ontwikkelingsplanning en als de facilitator van de internationale samenwerking. Het Malawische Ministerie van Landbouw is de belangrijkste partner voor de uitvoering van deze samenwerkingsstrategie. In overeenstemming met de doelstellingen van de LSN zal er nauw worden samengewerkt met de Ministeries van Handel en Industrie, het Ministerie van Lokaal Bestuur, Eenheid en Cultuur, en het Ministerie van Land, Huisvesting en Stadsontwikkeling.

De Vlaamse Regering heeft in 1999 een diplomatieke vertegenwoordiging geopend in Pretoria (Zuid-Afrika). De vertegenwoordiging van Vlaanderen is nu officieel erkend in zeven landen in zuidelijk Afrika (Botswana, Lesotho, Malawi, Mozambique, Namibië, Eswatini en Zuid-Afrika). Naast het kantoor in Pretoria zijn er satellietkantoren in Lilongwe (Malawi) en Maputo (Mozambique), die zich richten op de internationale samenwerking. De adjunct-diplomatiekvertegenwoordiger in Lilongwe beheert het internationale samenwerkingsprogramma in Malawi.

Ten minste om de twee jaar vindt bilateraal overleg plaats tussen de Regeringen van Malawi en Vlaanderen om relevante beleidsevoluties te bespreken. Vertegenwoordigers van het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken, het Ministerie van Landbouw, andere betrokken ministeries en uitvoeringspartners nemen hieraan deel. Dit overleg biedt de gelegenheid om verslag uit te brengen over de voortgang van de LSN en om in het kader van de samenwerking geleerde lessen uit te wisselen, gebaseerd op wederzijdse verantwoording en een gemeenschappelijke verbintenis tot voortdurende verbetering.

PROGRAMMATIE

Voor de uitvoering van de LSN zal een portfoliobenadering worden gehanteerd. Die omvat (1) verschillende financieringswijzen, (2) verschillende actieniveaus (nationaal, provinciaal ...) en (3) verschillende categorieën van uitvoerende actoren (multilaterale organisaties, internationale of lokale ngo's, middenveldorganisaties, onderzoeksinstituten, enzovoort). Die elementen zullen op een complementaire en wederzijds versterkende wijze worden gecombineerd. Die aanpak garandeert de flexibiliteit die nodig is voor een goed beheer van de verstrekte middelen, samen met adequate instrumenten voor risicobeheer.

Het programma zal ernaar streven een netwerk van samenwerkingsrelaties uit te bouwen, wat de gewenste verandering versnelt. Om de doeltreffendheid en de resultaatgerichtheid van het programma te vergroten, wordt een gerichte aanpak met een beheersbaar aantal programma's en projecten voorgesteld.

IDENTIFICATIE EN FORMULERING

De vertegenwoordigers van beide regeringen (Vlaanderen en Malawi) kunnen initiatieven voorstellen. Alle voorstellen worden getoets aan het Malawische beleid en de prioriteiten van deze LSN. Vlaanderen kan ondersteuning bieden aan de Regering van Malawi via bilaterale projecten, gemeenschappelijke financiering, of via indirecte samenwerking. Ook een rechtstreekse samenwerking met donoragenschappen kan worden overwogen.

Vlaanderen en Malawi verbinden zich ertoe transparante identificatieprocessen te hanteren bij de keuze van de uitvoeringspartners. Projectvoorstellen en partners zullen worden gescreend op basis van de interne richtlijnen van het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken. Na die screening wordt elk voorstel ter goedkeuring voorgelegd aan de Vlaamse minister van Internationale Samenwerking. De Vlaamse Regering moet elke financiering afzonderlijk goedkeuren.

Daarnaast zijn uitwisselingen of samenwerkingen mogelijk met Vlaamse instellingen of organisaties die over een specifieke expertise beschikken die de kwaliteit van de uitvoering van het programma ten goede kan komen.

UITVOERING

De Regering van Malawi speelt een centrale rol bij het creëren van voorwaarden en de uitvoering van beleid om de gemeenschappelijke doelstellingen van het programma te bereiken. Om een efficiënte uitvoering te verzekeren, zal worden samengewerkt met diverse actoren uit het maatschappelijk middenveld, internationale organisaties, lokale gemeenschappen, de academische wereld en de privésector.

De uitvoering van de programma's of projecten is de verantwoordelijkheid van de partners. Gedetailleerde informatie over de uitvoering van een programma of project en de administratieve vereisten wordt verstrekt in een projectdocument en een project-overeenkomst. In geval van gezamenlijke financiering door verschillende donoren en sectorale begrotingsfinanciering zal Vlaanderen de gezamenlijk onderhandelde project- en programmavoorstellen en -overeenkomsten bekrachtigen.

RAPPORTERING

De rapporten moeten voldoen aan de minimale rapporteringsvereisten die zijn vastgelegd in de interne richtlijnen van het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken. Het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken stelt alles in het werk om de rapporteringsprocessen zo veel mogelijk af te stemmen op bestaande lokale rapporterings-systemen en -procedures, of systemen en procedures die gezamenlijk door de donoren zijn opgesteld en overeengekomen. Om de financiële risico's te beperken, kunnen aanvullende eisen worden gesteld.

OPVOLGING EN EVALUATIE

OPVOLGING EN EVALUATIE OP BELEIDSNIVEAU

De bilaterale consultatie tussen de Regeringen van Malawi en Vlaanderen is een cruciaal controle-instrument op beleidsniveau. Het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken geeft een update van de verbintenissen en de bestede middelen. Indien nodig kunnen er in onderling overleg maatregelen genomen worden om bepaalde processen te versnellen of prioriteiten aan te passen.

DOEL: Klimaatlimme commercialisering van de landbouw voor een welvarend Malawi

Doelindicator (impactniveau)	Uitgangssituatie	Doel (2028)	Oorsprong van de uitgangssituatie-indicator	Wijze van verificatie
Percentage bevolking op de internationale armoedegrens voor basisbehoeften:			Armoedecijfers 2019/20 gemeten in de 5de 'International Households Survey' (IHS)	Toekomstige IHS-rondes
Nationaal	51%	30%		
Kasungu	67%	39%		
Mzimba	39%	23%		
Toegevoegde waarde in de agro-industrie (miljard USD)	0.9	1.6	Nationale rapportering	Nationale rapportering

DOELSTELLING 1: Bevordering van verbindingen tussen secundaire steden en hun landelijke omgeving

Indicator	Uitgangssituatie	Doel	Oorsprong van de uitgangssituatie-indicator	Wijze van verificatie
Gemiddeld jaarlijks inkomen per capita uit niet-agrarische activiteiten in landbouwgezinnen:	n.t.b.	6% jaarlijkse groei	Onderzoek van de uitgangssituatie	Eigen onderzoeken
Kasungu				
Mzimba				
Aandeel van landbouwersgezinnen met ten minste één perceel grond in eigendom of pacht:	n.t.b.	n.t.b.	Indicatieve maatregel voor 2019/20 uit IHS5, opnieuw te meten in het onderzoek van de uitgangssituatie van 2024	Eigen onderzoeken
Kasungu				
Mzimba				

DOELSTELLING 2: Versterking van de commercialisering van landbouwproducten in geselecteerde waardeketens

Indicator	Uitgangssituatie	Doel	Oorsprong van de uitgangssituatie-indicator	Wijze van verificatie
Aantal gezinnen dat een inkomen verwerft uit ondersteunde waardeketens	n.t.b.	6% jaarlijkse groei (MIP I)	Onderzoek van de uitgangssituatie	Eigen onderzoeken
Kasungu				
Mzimba				
Gemiddeld inkomen per capita uit ondersteunde waardeketens, onder gezinnen die er enig inkomen uit halen:	n.t.b.	6% jaarlijkse groei (MIP I)	Onderzoek van de uitgangssituatie	Eigen onderzoeken
Kasungu				
Mzimba				

DOELSTELLING 3: Klimaatlimme landbouw verbeteren

Indicator	Uitgangssituatie	Doel	Oorsprong van de uitgangssituatie-indicator	Wijze van verificatie
Aandeel van de landbouwers die biologische meststoffen (dierlijke mest of compost) gebruiken:	n.t.b.	n.t.b.	Indicatieve maatregel voor 2019/20 uit IHS5, opnieuw te meten in het onderzoek van de uitgangssituatie van 2024	Eigen onderzoeken
Mzimba				
Kasungu				
Aandeel van de maïstelers die maïs samen met peulvruchten telen:	n.t.b.	n.t.b.	Indicatieve maatregel voor 2019/20 uit IHS5, opnieuw te meten in het onderzoek van de uitgangssituatie van 2024	Eigen onderzoeken
Kasungu				
Mzimba				

Voor de opvolging, de evaluatie en het leren met betrekking tot de ruimere uitvoering van de Malawi Visie 2063 zal Vlaanderen actief deelnemen aan de bestaande beleidsdialogen met de Regering van Malawi en de donorgemeenschap. Daarbij wordt de coördinatie met de hoofddonor gerespecteerd. Vlaanderen blijft het principe naleven dat de opvolging en de evaluatie gezamenlijke inspanningen moeten zijn.

Zodra 50% van de totale begroting is toegezegd, zal een externe tussentijdse evaluatie van LSN IV worden uitgevoerd. Die evaluatie beoordeelt de voortgang van de uitvoering en doet aanbevelingen voor de toekomstige samenwerking. De taakomschrijving voor die evaluatie zal door de regeringen van Vlaanderen en Malawi worden goedgekeurd. De conclusies van de externe evaluatie zullen gezamenlijk worden besproken door beide regeringen en dienen als input voor de discussie over hoe de toekomstige samenwerking effectiever, efficiënter en duurzamer kan worden gemaakt.

Ten slotte is een resultatenkader, gebaseerd op de doelstellingen van deze LSN en de Malawi Visie 2063, ontwikkeld als algemeen instrument voor de opvolging van de vooruitgang van de LSN (zie figuur 8). Dit kader schetst de gewenste veranderingen die door de samenwerking tussen Malawi en Vlaanderen voor de periode 2024 tot 2028 moeten worden bereikt. De behaalde resultaten zullen worden geëvalueerd aan de hand van specifieke indicatoren. De projecten die via deze LSN worden gefinancierd, zullen rechtstreeks bijdragen tot de relevante indicatoren van dit resultatenkader en zullen rapporteren over de vooruitgang op deze indicatoren.

OPVOLGING EN EVALUATIE OP PROJECTNIVEAU

De algemene verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het programma en de rapportering over de vooruitgang en de resultaten ligt bij de uitvoeringspartners. Het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken zal dit proces volgen door middel van werkplannen, vergaderingen, voortgangsverslagen, evaluaties en bezoeken ter plaatse.

De opvolging maakt deel uit van een leerproces om de uitvoering van de projecten en de organisatiecapaciteit te verbeteren, en zal waar mogelijk samen met de Regering van Malawi worden uitgevoerd. De opvolgingsindicatoren voor de projecten zullen worden gekoppeld aan het resultatenkader van LSN IV en dus ook aan Malawi

Visie 2063. Die indicatoren zullen zich richten op de impact op de begunstigden en op de kernwaarden "gender", "goed bestuur" en "mensenrechten".

Als algemene regel geldt dat alle programma's of projecten extern zullen worden geëvalueerd, waarbij de evaluatiekosten in de projectbegroting worden opgenomen. De project- of programmaovereenkomst zal de modaliteiten voor opvolging en evaluatie omvatten. Evaluaties kunnen ook op verzoek van het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken worden uitgevoerd.

In principe moet voor elk project of programma een financiële en overeenstemmingsaudit worden uitgevoerd volgens internationale normen. Het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken zal de kosten van die audit dragen. Bij de financiering van gezamenlijke programma's zal het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken deelnemen aan de gezamenlijke opvolging, evaluaties en audits.

FINANCIERINGS-VERBINTENISSEN EN UITBETALINGEN

Vlaanderen zal 25 miljoen euro uittrekken voor het samenwerkingsprogramma 2024-2028. Dat budget zal worden gebruikt om projecten en programma's te financieren die zijn goedgekeurd door de Vlaamse Regering. De financiering van de directe bilaterale samenwerking zal de relevante nationale procedures volgen en zal pas worden toegekend na grondige evaluatie van het financiële risico. Voor indirecte samenwerking zullen de fondsen rechtstreeks aan de uitvoerende partners worden overgemaakt.

RISICOBEBEER

Verschillende risico's kunnen het behalen van de resultaten van de LSN IV 2024-2028 beïnvloeden. Vlaanderen en Malawi zijn samen verantwoordelijk voor herisicobeheer en de risicobeperking. Bij uitdagingen of problemen tijdens de uitvoering van de LSN zullen Vlaanderen en Malawi mogelijk

Innovatie en technologie behoren tot de acties die zullen worden genomen om de uitvoering van deze strategie te ondersteunen.

een aantal maatregelen moeten nemen om het juiste beheer van de projecten en de fondsen te verzekeren. Ongeacht eventuele aanpassingen in de uitvoering van de samenwerkingsstrategie, blijven de opkomende kleinschalige landbouwers altijd de eindbegunstigden.

Als deze LSN zich meer gaat richten op decentralisatie en directe steun aan de districten, is het mogelijk dat de regeringen van Vlaanderen en Malawi bijkomende risicobeperkende maatregelen zullen moeten nemen.

Het risicobeheer is gebaseerd op de volgende principes:

- Zowel de Malawische als de Vlaamse Regering leeft de principes van de Verklaring van Parijs na bij het overwegen van wijzigingen in de steunmodaliteiten.
- Vlaanderen zal, waar nodig samen met andere donoren, de risico's van de samenwerkingsprogramma's nauwlettend volgen en, waar nodig, risicobeperkende maatregelen ontwikkelen en oplossingen zoeken in dialoog met de Regering van Malawi.
- Risico-identificatie, -analyse, -beheer en -bewaking zullen deel uitmaken van alle initiatieven die uit deze LSN voortvloeien.
- Vlaanderen hanteert een portefeuillebenadering.

- In geval van een verhoogd risico voor de middelen die op nationaal of districtsniveau zijn toegezegd, kan Vlaanderen die middelen verschuiven naar lokale autoriteiten of niet-gouvernementele en multilaterale organisaties, in lijn met de doelstellingen en doelgroepen die in deze LSN zijn vastgelegd. De Regering van Malawi wordt op de hoogte gebracht van dergelijke beslissingen.
- Het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken zal de uitgaven die buiten de overeengekomen budgetten en plannen vallen, of die als onrechtmatige uitgaven worden beschouwd bij eigen of externe controles, terugvorderen.
- Mensenrechten, aandacht voor gender en goed bestuur, met inbegrip van het beheer van de overheidsfinanciën, blijven de basisvereisten voor de internationale samenwerking tussen Vlaanderen en Malawi.
- In geval van ernstige bestuursproblemen in Malawi, zal Vlaanderen moeten beoordelen in hoeverre het absorptievermogen van Malawi is aangetast. In extreme gevallen kan de steun worden verminderd of opgeschort. Waar mogelijk zullen dergelijke beslissingen in overleg met de Regering van Malawi worden genomen, op basis van de beoordeling door de internationale donorgemeenschap en in het bijzonder door de Europese Unie.

5

SAMENWERKING BUITEN LSN IV 2024-2028

Vlaanderen steunt verschillende initiatieven in Malawi die niet binnen het kader van de LSN vallen. Die aanvullende inspanningen dragen bij aan de realisatie van de mondiale Agenda 2030 voor Duurzame Ontwikkeling. In lijn met de Agenda 2030 legt Vlaanderen de nadruk op beleidsprioriteiten zoals klimaatverandering, samenwerking met de privésector, en preventie van en bijstand bij rampen. Die kunnen worden vertaald in initiatieven die uitsluitend in Malawi worden uitgevoerd, of in regionale initiatieven die, naast andere landen, ook Malawi omvatten. De projecten worden vaak uitgevoerd door multilaterale organisaties of gespecialiseerde internationale ngo's, gefinancierd met financiële middelen boven op het budget van de Vlaamse Regering voor de LSN voor Malawi. De inhoud van de initiatieven zal zo veel mogelijk in overeenstemming zijn met het beleidskader van Malawi (Malawi Visie 2063) en de LSN.

Aangezien de Vlaamse beleidsprioriteiten kunnen veranderen, is het volgende overzicht niet permanent en kan het in de toekomst worden aangepast.

HUMANITAIRE ACTIE

Malawi is kwetsbaar voor talrijke aan het weer verbonden risico's en wordt regelmatig door overstromingen en droogtes getroffen. Vlaanderen wil zijn humanitaire hulp duurzaam maken en een gedeelte van zijn middelen inzetten voor structurele aanpassingen die rampen kunnen voorkomen, in plaats van alleen de gevolgen ervan te verlichten als ze zich voordoen. Vlaanderen zet zich in om wereldwijde en nationale systemen voor rampenparaatheid te versterken. Het ondersteunt haar belangrijkste partnerlanden – Malawi en Mozambique – bij het versterken van hun humanitaire responsystemen. Als grootste regionale overheidsdonor sinds de oprichting van het Central Emergency Response Fund (CERF) in 2006 is Vlaanderen van plan van dat fonds op voorspelbare wijze te blijven steunen.

INTERNATIONALE KLIMAATFINANCIERING

Er bestaat een wereldwijde verbintenis om jaarlijks 100 miljard USD aan de internationale

klimaatfinanciering bij te dragen. Vlaanderen zal aan dat internationale engagement bijdragen via het Vlaams Klimaatfonds. Met die middelen zullen klimaatprojecten in landen in het Zuiden worden ondersteund. De steun is voornamelijk gericht op maatregelen voor klimaatadaptatie, die de weerbaarheid van de lokale bevolking in reeds getroffen gebieden verbeteren. Ook maatregelen die gericht zijn op klimaatmitigatie kunnen worden gesteund.

REGIONALE INITIATIEVEN

Aangezien een aantal uitdagingen niet aan de grenzen van onze partnerlanden stoppen, draagt Vlaanderen ook bij aan regionaal of wereldwijd georiënteerde projecten. Een dergelijke aanpak helpt de landen in het Zuiden om beter samen te werken en kennis over doeltreffende beleidsstrategieën uit te wisselen. De thema's van dat bijdragen volgen de beleidsprioriteiten van de Vlaamse internationale samenwerking, zoals de sociale economie, de privésector, klimaatverandering, handels- en arbeidsnormen, transformatie van voedselsystemen, voedselzekerheid en gezondheid.

Commerciële landbouw, investeringen in de ontwikkeling van waardeketens en de agro-industrie dragen bij tot werkgelegenheid en welvaart.

REFERENTIES

6

- Africapolis (2022). Country Report: Malawi. <https://africapolis.org/en/countryreport/malawi>
- African Development Bank Group (2022). Malawi Economic Outlook. <https://www.afdb.org/en/countries/southern-africa/malawi/malawi-economic-outlook>
- Benson, Todd (2021). Disentangling food security from subsistence agriculture in Malawi. Washington, DC: International Food Policy Research Institute (IFPRI). <https://doi.org/10.2499/9780896294059>.
- Benson, Todd & De Weerd, Joachim (2023). Employment options and challenges for rural households in Malawi. MaSSP Working Paper 41. Washington DC: International Food Policy Research Institute (IFPRI)
- Davis, Kristin, Kzambe, Cynthia, Benson, Todd, De Weerd, Joachim & Duchoslav, Jan. Primary agricultural cooperatives in Malawi: structure, conduct and performance. MaSSP Working Paper 40. Washington DC: International Food Policy Research Institute (IFPRI)
- Europese Unie (2022). Greening and Growing in Malawi – Ulimi ndi Chilengedwe m'Malawi (UCHI), document i.h.k.v. bijlage 2
- FinMark Trust (2019). Micro, Small and Medium Enterprise Survey. https://finmark.org.za/system/documents/files/000/000/498/original/FinScope_MSME_Survey_Malawi_2019_Report.pdf?1615982038
- FinMark Trust (2021). Malawi: Financial Inclusion Refresh. https://finmark.org.za/system/documents/files/000/000/274/original/Malawi_Financial_Inclusion_Refresh.pdf?1605596267
- ITN Development Consulting Firm, 2022, Final Report: Joint Interim Evaluation of the Development Cooperation Country
- Landenstrategienota III Vlaanderen-Malawi 2019-2023 (2018)
- Ministerie van Bosbouw en Natuurlijke grondstoffen van Malawi (2021). Malawi's first biennial update report to the conference of parties of the United Nations framework convention on climate change
- Regering van Malawi (2019). National Urban Policy
- Regering van Malawi (2021). Malawi's Vision: An inclusively wealthy and self-reliant nation
- Regering van Malawi (2021). Synthesis report: National and District level food systems dialogue
- Regering van Malawi (2022). Malawi Secondary Cities Plan. National Planning Commission
- Regering van Malawi (2022). Land (amendment) BillVITO (2023). Stedelijke Klimaatmodellering. <https://vito.be/nl/product/urbclim-stedelijke-klimaatmodellering>
- Wereldbank (2021). Country Private Sector Diagnostic: Creating markets in Malawi. The road to recovery: turning crisis into economic opportunity.
- Wereldbank (2022a). Malawi Economic Monitor, Planning beyond the next harvest: advancing economic stability and agricultural commercialisation. <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099945012012289449/pdf/P17952904c6c4603d0b0660c8a8483efa59.pdf>
- Wereldbank (2022b). Malawi Economic Monitor, Strengthening fiscal resilience and service delivery. <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099900006222264015/pdf/P17502000bcd8b0fe08d780fac9104e7ee5.pdf>
- Wereldbank (december 2022). Malawi Poverty Assessment: poverty persistence in Malawi: climate shocks, low agricultural productivity and slow structural transformation
- Wereldbank (2023). Malawi data. <https://data.worldbank.org/country/MW>
- Wereldbank (2023). Climate-smart agriculture. <https://www.worldbank.org/en/topic/climate-smart-agriculture>

COLOFON

Verantwoordelijke uitgever

Departement Kanselarij
en Buitenlandse Zaken
Havenlaan 88 bus 100
1000 Brussel
België
ontwikkelingssamenwerking@buza.vlaanderen

Concept en creatie

The Oval Office

Coverbeeld

Foto: Africa924 (Shutterstock)

D/2023/3241/375

www.fdfa.be

De landenstrategienota voor internationale samenwerking is een gezamenlijke publicatie tussen:

Departement Kanselarij
en Buitenlandse Zaken
Havenlaan 88 bus 100
1000 Brussel
België
ontwikkelingssamenwerking@buza.vlaanderen
www.fdfa.be

Diplomatieke Vertegenwoordiging van
Vlaanderen in Zuidelijk Afrika
Cameronstraat 497
Bailey's Muckleneuk, 0181
Pretoria
Zuid-Afrika
pretoria@flanders.eu
www.flanders.org.za

Diplomatieke Vertegenwoordiging van
Vlaanderen in Zuidelijk Afrika - kantoor Lilongwe
Arwa House, City Centre
Lilongwe 3
Malawi
lilongwe@flanders.eu

Ministerie van Financiën, Economische Planning
en Ontwikkeling
P.O. Box 30049
Capital City
Lilongwe 3
Malawi

Ministerie van Landbouw
P.O. Box 30134
Capital City
Lilongwe 3
Malawi

